

Svar_Rek. 26/2016 Hörsel- och synnedsättning

1. Rekommendation

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att stärka insatserna inom funktionshinderforskning med speciellt fokus kring döva och personer med kombinerad hörsel- och synnedsättning och ta fram jämförbar statistik - eventuellt genom NOMESKO och NOSOSKO på området i syfte att underlätta vardagen för hörsel- och synskadade

att genomföra en gemensam nordisk konferens på temat hörsel- och synnedsättning där syftet är att lyfta fram goda exempel från de nordiska länderna om hur man kan jobba för att underlätta vardagen för hörsel- och synskadade genom samordnade insatser

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Ministerrådet anser att temat hörsel- och synnedsättning är aktuellt, men vill poängtera, att det nordiska funktionshindersamarbetet, både Funktionshinderrådet och Handlingsplanen för nordiskt funktionshindersamarbete, har koncentrerat sig under de senaste åren på mer överordade teman än enskilda typer av funktionsnedsättningar. Funktionshinderrådets medlemmar ska representera myndigheter/andra experter utsedda av regeringarna och funktionshindersorganisationer brett och Handlingsplanen har tre temaområden: mänskliga rättigheter, mångfald och integration av funktionshinderperspektivet samt fri rörlighet av personer med funktionsnedsättning. Nordens välfärdscenter arbetar dock med t.ex. dövblindområdet, för vilket redovisas nedan.

Vad gäller första att-satsen har Nordiska ministerrådet aktivt lyft upp både högre utbildning och funktionshinderforskning i t.ex. Handlingsplanen för nordiskt samarbete om funktionshinder. MR-U har finansierat ett sommarforum i Mariehamn 2016 där representanter från högskolor och universitet tillsammans med andra experter diskuterade utbildnings- och forskningsamarbete. Arbetet fortsätter med planering av gemensamma utbildningsprojekt som eventuellt finansieras av Nordplus. Forskarsamarbete har långa traditioner och är bland annat organiserat inom ramen för Network for Nordic Disability Research (NNDR), vilket inte har direkt koppling till ministerrådet. Nätverket organiserar vartannat år en konferens, nästa sker i Örebro, Sverige, i maj 2017.

Rapporten från forumet i Mariehamn finns här:

<http://www.nordicwelfare.org/Publications/Rapporter/Nordic-cooperation-on-higher-education-and-research-on-disabilities-and-human-rights/>

Också Linnécentrum HEAD i Sverige har nordiska kontakter och intressanta samarbeten gällande funktionshinderforskning med fokus på döva och personer med kombinerad hörsel- och synnedsättning.

<https://liu.se/ihv/linnecentrum-head?l=sv>

Att ta fram jämförbar statistik är viktigt både för forskning och kunskapsinsamling generellt. Det förutsätter dock att begreppen är klart definierade. T.ex. personerna med hörselnedsättning, dövhet och kombinerad syn- och hörselnedsättning ska vara diagnostiserade och definierade i statistiken på liknande sätt i

Norden och så är inte fallet i dag. Det första steget för jämförbar statistik är att ta fram underlag för identifiering, sprida kunskap om detsamma och sedan genomföra det. Detta förutsätter samordning mellan olika aktörer, till exempel syn- och hörselvård och de som arbetar med statistik.

NOMESKO och NOSOSKO har nyligen satt i gång ett projekt om att reda ut vad för slags data ländernas statistikbyråer kan leverera, relaterat till funktionshinder. Island leder arbetet och det ska hållas två nordiska seminarier om temat, 2017 och 2018. Därefter ska det beslutas hur det nordiska samarbetet om statistik inom funktionshinder ska fortsätta. Arbetet gäller för tillfället alla grupper av personer med funktionsnedsättning, men hörsel- och syn ingår självfallet som aspekter i dessa diskussioner. I senare faser kan mer specifik problematik lyftas upp.

Vad gäller den andra att-satsen om en nordisk konferens med temat hörsel- och synnedsättning, anser Nordiska ministerrådet att den är viktig. Saken behöver dock ses i ett större sammanhang. Hela det nordiska funktionshindrarsamarbetet ska evalueras under våren 2017. Det är sannolikt att Funktionshinderrådet får en ny mandatperiod och att den nordiska Handlingsplanen fortsätter i någon form. Förslaget för en konferens om syn- och hörselnedsättning diskuteras i samband med evalueringen och planeringen av det kommande samarbetet.

Övrig relevant verksamhet för temat hörsel- och synnedsättning

Vad gäller övrig verksamhet som har relevans för personer med syn- och/eller hörselnedsättning, vill Nordiska ministerrådet informera om följande saker.

Inom dövblindområdet, som betyder många typer av kombinerad syn- och hörselnedsättning, görs följande saker inom Nordens välfärdscenter idag:

- Nordens välfärdscenter erbjuder service för personal och organisationer, som arbetar för och med personer med dövblindhet i Norden. Arbetet består av praxisinriktad kunskapsutveckling genom tvärvetenskapligt nätverksarbete och som exempel kan nämnas kurser och en nordisk konferens under året 2017.
- Det finns fyra kunskapsutvecklande nätverk för tillfället inom temat *dövblindfödd*, men nätverken får fram kunskap som kan användas även inom *förvärvad dövblindhet*. Med mer riktade resurser kunde NVC driva fler nätverk t.ex. inom äldreområdet.
- Svenska Nationella kunskapscentret för dövblindfrågor (NKCDB) har en forskningsdatabas som NVC kommer att lyfta på årets forum för ledare som arbetar med dövblindfrågor. Det är viktigt att databasen sprids på bästa sätt i Norden.

Direktlänken till NVC:s arbete om dövblindhet är följande: www.nordicwelfare.org/db

Nordens välfärdscenter driver också ett projekt under namnet *Livskvalitet för äldre kvinnor och män i Norden*. I projektet lyfts de faktorer fram som beskrivs som hörnpelarna för en god livskvalitet: fysisk aktivitet, goda matvanor, social gemenskap, delaktighet. Målet med projektet är att i en inspirationsskrift beskriva hur några kommuner i Norden på ett långsiktigt sätt arbetar med frågor om äldre personers livskvalitet. I detta sammanhang är det viktigt att lyfta fram arbetet med äldrevänliga städer, där tillgänglighetsfrågorna har en central betydelse. Detta faller naturligt in då många äldre personer har syn- och/eller hörselnedsättningar.

Man kan också nämna att Nordiska ministerrådet har finansierat ett *Nordic Master program i synrehabilitering*. Buskerud högskola, Göteborg universitet och Köpenhamn universitet har byggt upp ett gemensamt, två-

årigt masterprogram på 120 ECTS, som är öppen för både nordiska och utomnordiska studeranden. Nordic Master är ett program som ska basera sig på relevant aktuell forskning och förstärker för sin del spridningen av den forskning som bedrivs i Norden och utbildar potentiella blivande forskare på området.

Nordiska ministerrådet samarbetar, tillsammans med NVC, med Nordiska Hörselskadades Samarbetskommitté (NHS). Ministerrådet har år 2016 bekostat en översättning av en norsk guidebok för användning av hörselslinga till andra nordiska språk och översättningarna sprids under våren 2017.

Nordiska ministerrådet ska rapportera om funktionshindersarbetet till Nordiska rådets session 2017. I redogörelsen för det nordiska funktionshindersarbetet ges också en uppföljning både för forskningssamarbetet och förslaget om konferensen om syn- och hörselnedsättning.

Nordiska ministerrådet anser rekommendationen som uppfylld.